

Олена Резніченко

БІБЛІОТЕКА ІНФОРМУЄ

Науковці Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України протягом минулого 2012 року, поряд з іншими проблемами, плідно досліджували складні процеси формування політичних інститутів та соціальних відносин у незалежній Україні.

Слід особливо підкреслити, що 2012 рік був дуже врожайним на фундаментальні праці дослідників нашої установи. Вченим вдалося знайти відповіді або принаймі визначити напрями досліджень з питань, навколо яких тривалий час точилася та не згасає і досі наукова дискусія: це проблема політико-ідеологічної доктрини державотворення, де пріоритет віддано громадянсько-правовій ідеї; проблема моделі суспільно-політичного розвитку, в основу якої покладено ідею правової держави і громадянського суспільства. Якщо враховувати, що наш інститут є чи не найменшим за кількістю співробітників підрозділом у системі НАН України, стає зрозуміло: колектив взагалі і кожний окремих його підрозділ чітко усвідомлюють, що успішне розв'язання завдань можливе лише за умов тісної кооперації і активної творчої співпраці.

Фонди наукової бібліотеки інституту за минулий рік поповнили такі видання:

Суспільна солідарність в Україні: проблеми і політичні засоби їх вирішення. Аналітична доповідь / за ред. О.М.Майбороди. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 64 с.

У науково-аналітичній доповіді, виходячи із прийнятого у політичній науці розуміння категорії солідаризму, аналізується стан суспільної солідарності в Україні у його морально-психологічних проявах, насамперед таких, як гуманістичні цінності і довіра, оцінюється роль найбільш впливових суспільних акторів у солідаризації країни, розглядаються перспективи втілення ідеї солідарного суспільства в Українській державі.

Політичні проблеми сучасної України: аналітичні доповіді Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 600 с.

Пропонована Вашій увазі робота є збірником аналітичних доповідей Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України з ряду актуальних питань суспільно-політичного розвитку України.

Відділ теоретичних та прикладних проблем політології (зав. відділу Ф.М.Рудич):

Політика в особах (Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти): навчальний посібник / За заг. ред. проф. Ф.М. Рудича. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 400 с.

На основі широкого масиву історичних сучасних наукових джерел, аналізу реальних політичних процесів у навчальному посібнику подається одна з провідних тем політології – природа, концепції та класифікація політичного лідерства в національному та регіональному аспектах. Висвітлюються теоретико-методологічні проблеми політичного лідерства, ідеї лідерства у світовій політичній думці, формування політичного лідерства в сучасній Україні в умовах незалежності. Подано процес становлення політичних лідерів у країнах СНД і Балтії, Центральної і Східної Європи, висвітлені загальні закономірності й специфічні риси порівняно з тим, як відбувається це в нашій державі.

Відділ соціально-політичної історії (зав. відділу М.С.Кармазіна):

Українська багатопартійність: політичні партії, виборчі блоки, лідери (кінець 1980-х – початок 2012 рр.). Енциклопедичний довідник / за ред. М.Кармазіної. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 588 с.

Довідник містить інформаційні матеріали про сучасні українські політичні партії (як діючі, так і ті, що вже припинили своє існування) та про їхніх перших керівників (засновників), про виборчі партійні блоки, створені напередодні виборів до Верховної Ради України III – IV скликань.

Розрахований на науковців, аналітиків, експертів, лідерів та членів політичних партій, громадських діячів, усіх, хто цікавиться питаннями партійного будівництва в Україні.

Партійна система сучасної України: еволюція, тенденції та перспективи розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 24–25 листопада 2011 р. / Редкол.: В.М.Геєць, Ю.А.Левенець, О.М.Майбо-

рода, М.С.Кармазіна та ін. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса, 2012. – 588 с.

У збірник увійшли тексти виступів учасників міжнародної науково-практичної конференції «Партійна система сучасної України: еволюція, тенденції та перспективи розвитку», в яких висвітлюються різноманітні питання теорії та практичної діяльності політичних партій в Україні. Зокрема, становлення й розвиток засад української багатопартійності, її функціонування, зв'язок з виборчою системою, аналіз участі політичних сил країни у виборчому і політичному процесах як на загальнонаціональному, так і регіональному рівні.

Бевз Т.А. Феномен «революція» – у дискурсах мислителів, політиків, науковців: Монографія. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 176 с.

У монографії розглядається еволюція терміна «революція» у суспільно-політичній думці: від астрономічного розуміння до політичного, а також «феномен» революції як певна множинність, яка виникає на перетині різних дискурсів (політичних, соціальних, релігійних, наукових). Революція досліджується як закономірна форма розвитку суспільства, яка викликана тими самими причинами, що і еволюція. Здійснена спроба оцінити революцію і саму ідею революції з погляду сьогодення з урахуваннями конкретно-історичних умов, у яких відбувалися революційні події або ж народжувалися ідея і образ революції.

Відділ етнополітології (завідділу Ю.І.Шаповал):

Нагорна Л.П. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 328 с.

У монографії розглянуто феномен історичної пам'яті, його місце і роль системі суспільних цінностей, а також механізми актуалізації минулого у пізнавальному процесі і в ідентифікаційних практиках. Увага фокусується на генезисі теорій колективної пам'яті на різних історичних етапах і в різних галузях наукового знання, особливостях сучасних стратегій пам'яті, співвідношенні історії й мнє-

моїсторії, зіткненні традиційних та інноваційних дискурсів в осмисленні зв'язку між минулим, сучасним і майбутнім.

Книга адресована фахівцям – соціогуманітаріям, студентам, усім, хто цікавиться проблемами засвоєння й інтерпретації історичного досвіду людства.

Поліщук Ю.М. Національні меншини Правобережжя України у контексті етнічної політики Російської імперії (кінець XVIII – початок XX ст.). – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 432 с.

У монографії розкрито особливості політики Російської імперії щодо національних меншин Правобережжя України наприкінці XVIII – на початку XX ст. Проаналізовано зовнішні та внутрішні чинники політики російського царату в етнічній сфері, висвітлено діяльність інституцій державного управління та адміністративного контролю в етнополітичному просторі регіону, простежено основні принципи соціально-економічної, освітньої, церковно-релігійної політики російської імперії та її вплив на етнодемографічні та етносоціальні процеси, становище поляків, росіян, євреїв, німців і чехів регіону.

Видання розраховане на істориків, широке коло читачів, які цікавляться етнонаціональними питаннями.

Відділ національних меншин (заввідділу М.І.Панчук):

Релігійний чинник у процесах націо- та державотворення: досвід сучасної України: монографія / Редкол.: Ю.А.Левенець, М.Панчук, В.Войналович, Н.Кочан. – К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 272 с.

У монографії наведено результати дослідження ролі та місця релігійного чинника у процесах націо- і державотворення у сучасній Україні.

На великому емпіричному матеріалі проаналізовано можливості та обмеження залучення релігійного чинника до процесів формування української політичної нації, громадянського суспільства, демократичної і функціональної держави. Особлива увага звертається на інструмен-

тальне використання релігійного чинника у суспільно-політичних процесах у рамках національного наративу і концепту «національної держави». Піддається аналізу потенціал етноконфесійних спільнот України до інтеграції в український соціум та формування українських громадсько-політичних лояльностей, особливості суспільно-релігійних відносин, а також глобалізаційні виклики, пов'язані із входженням України до світового релігійного простору.

Розрахована на науковців, викладачів, студентів вузів, тих, хто цікавиться питаннями взаємодії релігії, етнічності, політики.

Николаєць Ю.О. Поселенська структура населення Донбасу: (етнополітичний аспект динаміки): монографія. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 188 с.

У дослідженні проаналізовано процес становлення і розвитку поселенської структури населення Донбасу із визначенням найважливіших факторів, що зумовлювали її зміни.

Книга розрахована на викладачів, студентів, наукових співробітників, які цікавляться історією України.

Традиційним для інституту є видання наукових записок:

Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. Вип. 1(57). – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 371 с.

Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. Вип. 2(58). – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 507 с.

Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. Вип. 3(59). – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 383 с.

Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. Спец. вип.: На пошану доктора історичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки Канчука М.І. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2012. – 330 с.

Також наукові статті дослідників можна знайти в українських періодичних виданнях:

Левенець Ю. Еволюція політичної влади в Україні // Український парламентаризм: проблеми історії та сучасної політичної практики (до 145-річчя від дня народження М.Грушевського): Наук. конф. 29 вересня 2011 р. – К., 2012. – С. 37–53.

Бевз Т. Ідеї конституціоналізму у науковій спадщині М.С.Грушевського// Український парламентаризм: проблеми історії та сучасної політичної практики (до 145-річчя від дня народження М.Грушевського): Наук. конф. 29 вересня 2011 р. – К., 2012. – С. 152-161.

Яремчук В. Оцінка М.Грушевським парламентської діяльності українців у Державній Раді Австрії та Державній Думі Росії // Український парламентаризм: проблеми історії та сучасної політичної практики (до 145-річчя від дня народження М.Грушевського): Наук. конф. 29 вересня 2011 р. – К., 2012. – С. 196–210.

Майборода О. Етнополітична тема може виявитися невдячною, якщо поводитися з нею необережно // Форум націй. – 2012. – № 3.

Кулик В. Мовна карта і громадська думка // Форум націй. – 2012. – № 3.

Рудич Ф.М. Основний напрям розвитку українського суспільства в умовах модернізації: спроба політичного аналізу // Віче. – 2012. – № 21. – С. 8–11.

Пахарев А. Політичне лідерство в сучасній Україні: між демократією і авторитаризмом // Трибуна. – 2012. – № 1–2, № 3–4.

Козерод О.В. Сучасна зарубіжна історіографія історії та культури євреїв України // Грані. – 2012. – № 9. – С. 21–26.

Шайгородський Ю. Глобалізація: неминучість концептуальних змін // Політичний менеджмент. – 2012. – № 3. – С. 64–75.

З поданою літературою можна ознайомитися в науковій бібліотеці інституту.